CANTITATEA (PROPORȚIILE) ÎNLOCUITORILOR DE DROGURI

QUANTITY (PROPORTIONS) OF DRUG SUBSTITUTES

Ludmila DUMNEANU, ORCID: 0000-0002-0195-8267
Universitatea de Stat din Moldova

CZU: 343.575:340.5

e-mail: bpap.lspinu@gmail.com

În alin. (1) și (2) art. 217[1] și alin. (1) art. 217[4] CP RM, proporțiile mici caracterizează cantitativ obiectul material al infracțiunii. În dispoziția de la lit. f) alin. (3) art. 217[1] și lit. f) alin. (2) art. 217[4] CP CP RM, se folosește sintagma „în proporţii mari”. În dispoziția de la lit. d) alin. (4) art. 217[1] și lit. c) alin. (3) art. 217[4] CP CP RM este utilizată sintagma „în proporţii deosebit de mari”. În art. 217[6] CP CP RM nu sunt circumstanțiate proporțiile substanțelor care constituie obiectul material al infracțiunii. Aceasta înseamnă că substanțele în cauză se pot caracteriza prin proporții mici, prin proporții mari sau prin proporții deosebit de mari, acesta de fapt constituie *obiectivele* acestei cercetări. O asemenea diferențiere se va lua în calcul la individualizarea pedepsei stabilite de art. 217[6] CP CP RM.

Scopul acestui demers este prezentarea tabloului cu referire la modelul statelor privind stabilirea cantităţilor unor substanţe cu caracter intermediar până la etapa de oferire a calităţii de drog.

Într-un mod asemănător, Secț. 289 Cod penal al Republicii Cehe prevede, *inter alia*: „(2) Guvernul va stipula printr-un act normativ definiţia substanţelor toxice, în sensul secţiunilor 283, 284 şi 286, şi ce înseamnă o cantitate mai mare de substanţe narcotice, psihotrope şi produse care conţin substanţe toxice”; (3) Guvernul va stipula printr-un act normativ care sunt plantele şi ciupercile considerate plante şi ciuperci care conţin substanţe narcotice sau psihotrope şi ce înseamnă o cantitate mai mare de astfel de substanţe, în sensul Secţiunii 285”. [1] La rândul său, alin.(2) art. 269 Cod penal al Republicii Lituania stabilește: „Cantitatea de substanţe narcotice sau psihotrope care trebuie considerate mici, mari şi foarte mari se determină pe baza recomandărilor aprobate de Ministerul Sănătăţii al Republicii Lituania” [2].

Cu această ocazie, reiterăm că nici CPCD, nici Guvernul nu au competența de a reglementa infracţiunile, pedepsele şi regimul de executare a acestora. Totuși, competența de a stabili cantitățile substanţelor narcotice, psihotrope şi precursorilor nu se subsumează competenței de a reglementa o infracțiune.

Diferențierea răspunderii penale în funcție de cantitatea substanțelor care reprezintă obiectul material al infracțiunilor legate de traficul de droguri/circulația de droguri este în concordanță cu lit. a) alin. (2) art. 4 din Decizia-cadru 2004/757/JAI a Consiliului UE din 25.10.2004 de stabilire a dispozițiilor minime privind elementele constitutive

ale infracțiunilor și sancțiunile aplicabile în domeniul traficului ilicit de droguri (în versiune consolidată): „Fiecare stat membru ia măsurile necesare pentru ca infracțiunile menționate la articolul 2 alineatul (1) literele (a), (b) și (c) să fie pasibile de sancțiuni penale privative de libertate având o durată maximă de cel puțin cinci până la zece ani, în situațiile următoare: [...] infracțiunea implică cantități mari de droguri; [...]” [3].

Spre deosebire de România, alte state membre ale UE promovează ideea conținută în dispoziția de la lit. a) alin. (2) art. 4 din Decizia-cadru 2004/757/JAI a Consiliului UE din 25.10.2004 de stabilire a dispozițiilor minime privind elementele constitutive ale infracțiunilor și sancțiunile aplicabile în domeniul traficului ilicit de droguri (în versiune consolidată).

De exemplu, în Codul penal al Republicii Bulgaria este îmbinat criteriul pericolului pe care îl prezintă substanța și criteriul cantității de substanțe. În alte state membre ale UE este învederat doar criteriul cantității de substanțe.

Cum se stabilește cantitatea (proporțiile) înlocuitorilor de droguri?

În acest plan, atrage atenția Nota 3 din Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 79/2006: „Cantităţile mici, mari sau deosebit de mari ale analoagelor substanţelor stupefiante sau psihotrope corespund cantităţilor calculate ale substanţelor stupefiante sau psihotrope enumerate”. Este de precizat că această notă din Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 79/2006 contravine alin. (8) art. 134[1] CP RM, „[î]n cazul sustragerii, însuşirii, extorcării sau al altor acţiuni ilegale cu [...] etnobotanice sau analogi [...], proporţiile acestora – mici, mari sau deosebit de mari – se determină conform cantităţilor mici, mari sau deosebit de mari stabilite de Guvern”. Liste de etnobotanice și analogi pur și simplu nu există. Mai mult, nici măcar nu se așteaptă elaborarea unor astfel de liste. În acord cu alin. (7) art. 134[1] CP RM, Guvernul aprobă, modifică și completează exclusiv listele de substanțe stupefiante, de substanțe psihotrope și de precursori.

Prevederea din Nota 3 din Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 79/2006 mai comportă o carență. *Supra*, atunci când am analizat sistemul de control analog, am consemnat că, spre deosebire de legilațiile Canadei, Republicii Italiene, Republicii Letonia, Marelui Ducat al Luxemburgului, Noii Zeelande și Statelor Unite ale Americii, legislația Republicii Moldova conține doar definiția noțiunii de *analog*, nu și prevederi referitoare la criteriile de raportare a unei substanțe la un grup în care substanțele au o structură chimică similară. În lipsa unor criterii normative, expertul va stabilii pe căi obscure proporţiile analogilor.

În cazul etnobotanicelor, problema determinării proporțiilor este și mai confuză. Aceasta datorită Notei 2 din Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 79/2006: „Cantităţile includ amestecurile substanţelor stupefiante şi/sau psihotrope cu precursori, adaosuri (preparate medicamentoase, acizi, glucoză, crohmală, făină etc.), aflându-se în orice stare de agregare”. Întrebarea este: odată ce componentele psihoactive (prafuri, plante, ierburi, diverse părţi de plante, substanțe chimice) alcătuiesc doar o anumită parte din etnobotanice, de ce componentele care nu implică psihoactivitate (glucoză, crohmală, făină etc.) ar trebui să conteze la stabilirea cantității de ansamblu a etnobotanicelor?

Cum se procedează în alte state? Utilizând *metoda comparativă şi analitică,* vom parcurge acest segment în panorama juridiă a diferitelor state.

Nota 4 la art. 260 din Codul penal al Georgiei [5] prevede: „Alineatele doi și patru din acest articol se aplică oricărei cantități de substanță psihoactivă nouă". Nota 5 la același articol stabilește: „Circumstanțele agravante prevăzute la alin. (3) (a), 5 (a) și 6 (a) din prezentul articol nu se aplică în cazul substanțelor psihoactive noi".

Observăm că art. 260 din Codul penal al Georgiei exclude posibilitatea răspunderii diferențiate în funcție de proporțiile ce caracterizează analogii și substanțele psihoactive noi: nu contează dacă este traficat ilegal 1 g de analogi sau de substanțe psihoactive noi ori 10 kg de astfel de substanțe. În ambele cazuri, se va aplica aceeași răspundere. Din aceste considerente, nu este recomandabilă recepționarea modelului georgian de stabilire a proporțiilor analogilor și ale etnobotanicelor.

Concluzionăm că așa cum am menționat anterior, optăm pentru completarea Listei substanţelor psihoactive interzise şi a plantelor care conţin astfel de substanţe, depistate în trafic ilicit, precum şi cantităţile acestora, aprobate prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 79/2006, cu Tabelul II[1] „Substanțele psihoactive interzise cu statut provizoriu". În acest tabel, pentru fiecare substanță psihoactivă interzisă cu statut provizoriu urmează a se indica proporțiile mici, mari și deosebit de mari. În acest mod, ar putea fi asigurată respectarea principiului legalității.

Cantitatea mică, cantitatea mare și cantitatea deosebit de mare ar trebui să fie stabilite pentru fiecare dintre substanțele înscrise în tabelele nr. I-III din Anexa la Legea României nr. 143/2000.

Referinţe:

1. *Codul penal al Republicii Cehe*: Coord.: T. TOADER. Disponibil: codexpenal.just.ro/laws/Cod-Penal-Cehia-RO.html
2. *Codul penal al Republicii Lituania*. Coord.: T. TOADER. Disponibil: codexpenal.just.ro/laws/Cod-Penal-Lituania-RO.html
3. Decizia-cadru 2004/757/JAI a Consiliului UE din 25.10.2004 de stabilire a dispozițiilor minime privind elementele constitutive ale infracțiunilor și sancțiunile aplicabile în domeniul traficului ilicit de droguri (în versiune consolidată). Disponibil: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:02004F0757-20171122&from=RO
4. *Уголовный кодекс Российской Федерации*. Disponibil: pravo.gov.ru/proxy/ips/?docbody&nd=102041891
5. *Criminal Code of Georgia.* Disponibil: matsne.gov.ge/en/document/download/16426/157/en/pdf